

DATOS IDENTIFICATIVOS

Literatura medieval galego-portuguesa

Materia	Literatura medieval galego-portuguesa			
Código	V01G400V01921			
Titulación	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua impartición	Lingua galega			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Arias Freixedo, Xosé Bieito			
Profesorado	Arias Freixedo, Xosé Bieito			
Correo-e	freixedo@uvigo.es			
Web	http://https://moovi.uvigo.gal/			
Descrición xeral	Estudo da literatura medieval galega portuguesa no seu contexto histórico e cultural.			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB2	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Capacitación do estudantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios.
CG2	Adquisición dos fundamentos metodolóxicos e críticos que permita ao estudantado acceder ao exercicio da actividade profesional cunha formación versátil e interdisciplinar.
CG7	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüísticos e literarias.
CG9	Posuír as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando de xeito autónomo baseándose nos coñecementos adquiridos e no uso das novas tecnoloxías.
CE3	Coñecemento da literatura galega, española e portuguesa.
CE6	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise literaria.
CE7	Coñecemento das correntes teóricas e metodolóxicas da teoría e crítica literaria.
CE9	Coñecemento de retórica e estilística.
CE10	Coñecemento dos conceptos e métodos da literatura comparada.
CT2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.
CT3	Coñecementos xerais sobre a área de estudo (lingüística, linguas galega, española, portuguesa, latina, literaturas, tecnoloxías, estudos culturais)
CT6	Capacidade de xestionar a información.
CT8	Habilidade para traballar de forma autónoma.
CT9	Capacidade crítica e de autocrítica.
CT10	Capacidade de análise e síntese.
CT11	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.
CT12	Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Coñecer as claves históricas, socioculturais, políticas, etc. que constituíron o contexto de produción da literatura medieval.	CB2 CB5	CG1	CT3 CT9
Saber valorar na súa xusta medida a importancia da cultura popular e da cultura intelectual, así como da interrelación entre ambas, na literatura medieval. Familiarizarse cos mecanismos de difusión da cultura na Idade Media.			CE3 CE6 CE7 CE10 CT10
Familiarizarse cos mecanismos de difusión da cultura na Idade Media.	CB2	CG1 CG2 CG7	CE3 CE6 CE10 CT8 CT10 CT11
Coñecer as obras fundamentais da literatura medieval galega e portuguesa nos seus diferentes rexistros ou xéneros. Saber identificar as concomitancias destas obras coas doutras tradicións literarias europeas, así como saber identificar e valorar as particularidades formais e conceptuais específicas de cada obra, en relación co marco literario románico en que se encadran.			CE3 CE10 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12
Saber percibir a evolución estética e/ou ideolóxica dalgunhas manifestacións literarias ao longo da Idade Media.		CG1 CG9	CE3 CE6 CE9 CE10 CT2 CT3 CT6 CT9 CT10 CT11 CT12
Coñecer e saber empregar en análises de casos concretos, os conceptos, a terminoloxía e as metodoloxías deste ámbito de estudo.	CB1	CG2 CG7 CG9	CE6 CE10 CT8 CT11

Contidos

Tema	
1. Contextualización xeográfica, histórica, cultural, sociolóxica e lingüística da literatura galego-portuguesa medieval.	-O espazo xeográfico, social e político. -Cultura intelectual e cultura popular. Os espazos da cultura intelectual. -A difusión da cultura na Idade Media.
2. O concepto de 'literatura' e de 'creación literaria' na Idade Media.	-Tradición e orixinalidade na literatura medieval. -Literatura para escoitar e literatura para ler. -A obra manuscrita e os azares da transmisión. -Os conceptos de autor e de xénero na Idade Media.
3. A lírica profana galego-portuguesa. -Tradición e orixinalidade na poesía medieval.	-Cuestións de poética e de retórica medieval. -Xéneros ou rexistros poéticos galego-portugueses no contexto románico. A cantiga de amor, a cantiga de amigo, a cantiga de escarnio e maldizer, outros xéneros pouco representados. -Lírica pretrobadoresca en romance. -Cronoloxía e xeografía da manifestación cultural trobadoresca galego-portuguesa. -A transmisión manuscrita.
4. A lírica relixiosa: As Cantigas de Santa María.	-As CSM no marco da tradición haxiográfica medieval. -Concepción e evolución do proxecto das CSM. -A cuestión da autoría das CSM. -Formas métricas e estróficas das CSM. -Estrutura interna das CSM narrativas. -Especificidade das cantigas de loor.
5. A prosa medieval galega.	-A materia antiga. -A materia de Bretaña. -A materia rolandiana.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo previo	4	20	24
Estudo de casos	8	10	18
Traballo tutelado	4	22	26
Seminario	4	10	14
Lección maxistral	26	20	46
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Estudo previo	Para algúns temas o profesor indicará bibliografía específica que o alumnado deberá ter lida antes da exposición teórico-práctica dos mesmos na aula
Estudo de casos	De xeito complementario e simultáneo coas sesións maxistras, realizaranse estudos e comentarios de casos relacionados co aspecto teórico que se estea a explicar nese momento. O ALUMNADO SEMIPRESENCIAL poderá recibir orientacións sobre estas explicacións nas titorías individuais (sexan presenciais ou remotas), indicaráselle a bibliografía que pode substituílas ou complementalas, e disporá en Moovi de material específico.
Traballo tutelado	Realización de pequenos traballos sobre temas do programa, supervisados polo profesor.
Seminario	Tratamento teórico-práctico de algunhas cuestións específicas do temario da materia.
Lección maxistral	O profesor realizará na aula unha explicación teórica e práctica dos contidos da materia. O ALUMNADO SEMIPRESENCIAL poderá recibir estas explicacións nas titorías individuais (sexan presenciais ou remotas), indicaráselle a bibliografía que pode substituílas ou complementalas, e disporá en Moovi de material específico.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Tanto na aula como en horas de titoría, os alumnos deberán realizar as consultas que consideren precisas sobre a materia de estudo, o traballo diario, os exercicios propostos, etc. As/Os alumnas/os deberán presentarlle individualmente ao profesor un índice do proxecto de traballo tutelado. Antes de entregar o traballo definitivo deberán presentarlle ao profesor, obrigatoriamente e de xeito individual, un borrador completamente desenvolvido do traballo.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Estudo previo	Valorarase a lectura da bibliografía previa á exposición teórico-práctica dos temas.	15	CG1 CE3 CT3 CG2 CE6 CT6 CG9 CE7 CT8 CT9 CT10 CT11
Estudo de casos	Valorarase a participación dos alumnos na resolución de exercicios e no comentario dos casos propostos na aula. Valorarase a elaboración de pequenos ensaios a partir de lecturas breves, etc.	20	CB1 CG1 CE3 CT2 CG2 CE6 CT3 CG7 CE7 CT6 CE9 CT8 CE10 CT10 CT11 CT12
Traballo tutelado	Realización dun traballo escrito (8 folios) sobre un aspecto do temario.	25	CB1 CG1 CE6 CT2 CB2 CG2 CE9 CT3 CG7 CE10 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realización dun exame teórico-práctico.	40	CB2 CE3 CT10 CE6 CE7 CE9 CE10

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. Primeira edición das actas.

Dúas modalidades de avaliación:

a. A **avaliación continua** (a descrita máis arriba) que inclúe un exame teórico-práctico que se realizará na data oficial establecida pola FFT (40% da nota).

b. Á parte da avaliación continua, o alumnado ten a posibilidade de optar polo **sistema de avaliación única**, consistente na realización dun único exame teórico e práctico (70% da nota) sobre todos os contidos da materia, que se realizará na data oficial establecida pola FFT, e na elaboración dun traballo tutelado (30% da nota) que se entregará o mesmo día do exame oficial .

Ao alumnado que opte polo sistema de avaliación continua recoméndaselle a asistencia regular ás aulas.

2. Segunda edición das actas (xullo):

O alumnado terá só opción á **avaliación única**, consistente na entrega do traballo tutelado (30% da nota) e na realización dun exame teórico sobre os contidos da materia (70% da nota).

Importante: Sexa cal for a modalidade de avaliación e a convocatoria, é preciso participar en todas as probas propostas en cada caso.

O alumnado que opte pola modalidade de avaliación única, en calquera das dúas edicións das actas, deberá acordar o tema do seu traballo co profesor con antelación suficiente (mínimo dous meses antes da data de entrega). É responsabilidade do alumnado contactar co profesor para marcar o tema do traballo.

Modalidade semipresencial.

O alumnado en réxime de semipresencialidade poderá consultar os materiais e as prácticas a través da plataforma MOOVI, onde se irán colocando paulatinamente.

Haberá sesións quincenais de titoría, ás que é conveniente que asistan para un mellor seguimento do curso.

A avaliación do alumnado semipresencial, que tamén poderá optar entre avaliación única ou continua, será a mesma que para o alumnado presencial.

Observacións.

A copia ou plaxio total ou parcial en calquera tipo de traballo ou exame suporá un 0 nesa proba. Alegar descoñecemento do que supón un plaxio non eximirá o estudantado da súa responsabilidade neste aspecto.

Na avaliación terase en conta non só a pertinencia e calidade do contido das respostas senón tamén a súa corrección lingüística.

É responsabilidade do estudantado consultar os materiais dispoñibles na plataforma Moovi (novidades, documentos, cualificacións) e estar ao tanto dos avisos e das datas de realización das diferentes probas.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Arias Freixedo, X. B, **Antoloxía da Lírica Galego-Portuguesa**, Xerais, 2003
- Arias Freixedo, X. B, **Per arte de foder. Cantigas de escarnio de temática sexual**, Frank & Timme, 2017
- Beltrán, V, **A Cantiga de amor**, Xerais, 1995
- Brea, M. e Lorenzo, P, **A cantiga de amigo**, Xerais, 1998
- Dronke, P, **La lírica en la Edad Media**, Seix Barral, 1996
- Fidalgo, Elvira, **As cantigas de Santa María**, Xerais, 2002
- Lanciani, G e Tavani, G., **As cantigas de escarnio**, Xerais, 1995
- Lanciani. G. e Tavani, G. (ed.), **Dicionario da literatura medieval galega e portuguesa**, Caminho, 1993
- López Carreira, A, **O Reino Medieval de Galicia**, Edicións A Nosa Terra, 2005
- Mettmann, W., **Afonso X o Sábio. Cantigas de Santa María**, Castalia, 1986-1988-1989
- Monteagudo, H, **En cadea sen prijon. O cancionero de Afonso Paez**, Xunta de Galicia,
- Oliveira, Antonio Resende de, **Trobadores e xogres**, Xerais, 1995
- Pallares, Mª C. e E. Portela,, **Idade Media**, en **Nova Historia de Galicia**,, Tambre, 1996
- Pena, X. R., **Historia da literatura medieval galego-portuguesa**, Sotelo Blanco, 2002
- Rodríguez Guerra, A. & Arias Freixedo, X. B. (Eds.), **The Vindel Parchment and Martin Codax /O Pergamiño Vindel e Martin Codax**, John Benjamins Publishing Company, 2018
- Souto Cabo, J. A., **Os cavaleiros que fezeram as cantigas. Aproximación às orixens socioculturais da lírica galego-portuguesa**, Editora da UFF, 2013
- Tavani, G., **A poesía lírica galego-portuguesa**, Galaxia, 1986
- VV.AA., **História da Literatura portuguesa. Vol. I. Das Orixens ao Cancioneiro Geral**, Publicações Alfa, 2001
- VV. AA., **Historia da Literatura Galega, Idade Media, v. XXX**, Hércules de Edicións, 2000
- VV. AA, **Lírica profana galego-portuguesa. Corpus completo das cantigas medievais, con estudio biográfico, análise retórica e bibliografía específica**, CILRP, 2996
- www.cantigas.fcsh.unl.pt,**
- www.cantigasdesantamaria.com/,**
- www.glossa.gal,**
- sli.uvigo.es/RILG/,**
- www.universocantigas.gal,**
-
- ### Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

É responsabilidade do estudiantado consultar os materiais dispoñibles na plataforma Moovi (novidades, documentos, cualificacións) e estar ao tanto dos avisos e das datas de realización das diferentes probas.

Plan de Continxencias

Descrición

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET

DOCENCIA NON PRESENCIAL

*Metodoloxías docentes.

En caso de que as circunstancias obriguen a unha docencia non presencial, manteranse a maior parte das metodoloxías docentes, dado que o alumnado disporá na plataforma de ensino virtual Faitic das indicacións puntuais e dos materiais necesarios para acompañar os eventos docentes e divulgativos.

Procurarase restrinxir ao máximo a sesión maxistral e utilizarase a sala virtual do profesorado para as postas en común e resolución de dúbidas, a corrección de exercicios e a resolución de problemas.

En xeral, indicaranse semanalmente os contidos que se van tratar, así como os materiais que deberán consultar e as tarefas que deberán realizar e entregar.

* Titorías (Mecanismo non presencial de atención ao alumnado).

As titorías non presenciais realizaranse por medio da plataforma faitic, a través do correo electrónico e de ser o caso, a través da sala virtual do profesorado.

* Contidos a impartir

Os contidos son os mesmos que na modalidade presencial.

* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

A bibliografía indicada para a modalidade presencial inclúe manuais materiais para a auto-aprendizaxe.

Na propia plataforma Faitic da materia hai materiais bibliográficos e webgráficos útiles para poder facer unha aprendizaxe autónoma coa supervisión do profesor.

*Avaliación

Mantéñense todas as probas previstas para a modalidade presencial, dado que poden ser realizadas por vía telemática a través de Faitic ou da aula virtual.

* Información adicional

É responsabilidade do alumnado manter o contacto co profesorado así como a súa participación activa no desenvolvemento da docencia, participando nas actividades docentes e realizando as probas de avaliación.

As comunicacións do profesorado co alumnado terán un carácter xeral e irán dirixidas ao grupo, polo que é responsabilidade do alumnado estar pendente desas informacións.

En caso de ter algún problema de tipo técnico que dificulte o acceso á docencia virtual, o alumnado debe poñelo canto antes en coñecemento dos servizos técnicos da universidade (SAUM), onde poderá recibir asesoramento.

====DOCENCIA COMBINADA: PRESENCIAL/NON PRESENCIAL====

Plan de continxencia sobre a modalidade mixta, na que unha parte do estudiantado asistirá ás aulas de forma presencial e outra parte seguirá as clases dun modo síncrono (preferentemente) ou asíncrono: o profesorado manterá as metodoloxías, a atención personalizada e os sistemas de avaliación como se indica para a modalidade presencial, adaptando os grupos de

estudantes e as quendas para cumprir coa normativa sanitaria que se estableza no seu momento.
